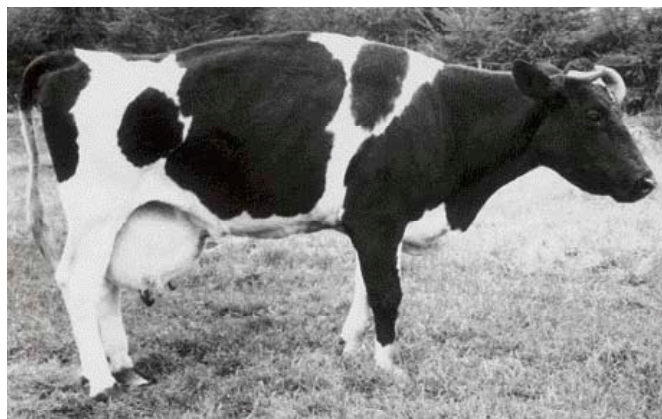

Clazina 48, in 1959 de Nederlandse eersteling

Delia, eerste 100.000 kg-koe in Vlaanderen

Halve eeuw melkvlijt

In december 1957 eerste lijst van hoge levensproductiekoeien

De eigenaren moesten hun topproductes in 1957 nog zelf aanmelden bij het stamboek, dat zorgde voor publicatie in de bladen. De eerste koe met 100.000 kg melk diende zich twee jaar later aan. In Vlaanderen moest men tot 1972 wachten voordat Delia die grens bereikte.

Precies een halve eeuw geleden, in het decembernummer 1957 van De Keurstamboeker, werd de eerste lijst gepubliceerd van stamboekhoeien met een hoge levensproductie. De nadruk op 'langdurige bruikbaarheid' vormde volgens de NRS-top de aanleiding, en de leden werd gevraagd hun nog levende koeien met meer dan 50.000 kg melk en een vetgehalte van 3,60 procent (bij zwartbonten en blaarkopkoeien) of 3,50 procent (bij mrij-koeien) aan te melden. De eerste lijst kende een briljante aanvoerster: de bijna 21-jarige Dora 3, gefokt door Klaas Reijne in Barsingerhorn en in bezit van Piet Koster in Hoogkarspel. In zestien lijsten en 5529 melkdagen kwam ze tot 97.038 kg melk. Alles wees er dus op dat zij de eerste naoorlogse koe met 100.000 kg melk zou worden, maar helaas lukte dat net niet. Het duurde tot augustus 1959 voor de eerste NRS-koe kon worden bejubeld. 'Al zijn we vertrouwd geraakt met indrukwekkende levensproducties, voor de koe in haar normale Nederlandse omstandigheden leek een totaalproductie van meer dan 100.000 kg melk toch zo ongeveer op het doorbreken van de geluidsbarrière', aldus directeur Klaas Stapel.

Niemand beter dan hij was in staat de achtergrond van de zeventienjarige Clazina 48 van Jongejan Posch uit het Noord-Hollandse Binnenwijzend te belichten. Een stamboom met een mooie inteelt en vol Frans- en Constantijnstieren en dan ook nog eens met een rechtstreekse lijn naar stamvader Jacob 2, ook de stamvader van de holsteinstieren, destijds nog veilig op afstand in Amerika.

In de beschouwing werd meegenomen dat Clazina niet de eerste koe met 100.000 kg melk was. Toen Hinke 34 van Ulbe Jansma uit het Friese Deinum in oktober 1943 het hoofd voorgoed neerlegde, had ze 109.643 kg melk met 3,39 procent vet geproduceerd. In eigen provincie duurde het overigens tot 1969 voordat de eerste naoorlogse stamboek-koe de 'magische grens' overschreed, al wenste men bij het FRS wel met enige regelmaat op te merken dat bij het zusterstamboek meerdere van oorsprong Friese koeien al waren gehuldigd voor deze prestatie.

Reden tot fierheid

In Vlaanderen kon in 1972 de eerste koe met 100.000 kg melk worden verwel-

komd: de zeventienjarige Delia van Louis van den Bergh in Kalthout. Toen ze in hetzelfde jaar nog opdraafde op de keuring in haar woonplaats, werd ze door de omstanders met gejuich begroet en achte secretaris Jan Francken van de Antwerpse veeteeltvereniging de prestatie 'reden tot fierheid.'

Delia, via vader Eldert een kleindochter van de Friese NRS-preferente stier Bûtenmoark Mars, blonk – anders dan haar Nederlandse evenknie Clazina – uit als fokkoe. Haar kleindochter Pia, met hf-pionier Pabst Ideal als vader, leverde bij de Antwerpse ki-vereniging de zoons Bart en Pia's Chris. Twee stieren die in de jaren tachtig tot de absolute top in Vlaanderen behoorden, vooral omdat ze uitblonken in 'uitbatingseigenschappen', zo citeren we uit de rapporten. Nogmaals Jan Francken: 'Het bloed van deze fokfamilie is duidelijk in staat grote correcties in de fokkerij zichtbaar door te drukken.'

Koeien met 100.000 kg melk: anno 2007 zijn de rijen vrijwel niet meer te overzien, soms lopen er meer dan tien op een bedrijf. Ook een halve eeuw na die eerste Clazina blijven het veelgeefsters met een opmerkelijk uithoudingsvermogen, al dient niet uit het oog verloren te worden dat de gemiddelde productie per koe in de jaren vijftig de vierduizend kilo melk nauwelijks overschreed. De verdubbeling sindsdien liet de leeftijd van de honderdtonners niet ongemoeid.

Reimer Strikwerda